

417

Wet van 12 september 1984, houdende wijziging van de Advocatenwet (Nieuwe regeling tuchtrechtspraak)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Advocatenwet (Stb. 1952, 365) te wijzigen, in het bijzonder voor wat betreft de regeling van de tuchtrechtspraak;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In de Advocatenwet¹ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. In **artikel 2** wordt:

- in het eerste lid «examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht» vervangen door: examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht en strafrecht, alsmede in een van de volgende drie vakken: het Nederlands staatsrecht, administratief recht of belastingrecht
- in het tweede en derde lid «raad» vervangen door: raad van toezicht
- in het derde lid geschrapt de woorden «bij dezelfde rechtbank» en na de woorden «wijziging in de omstandigheden» ingevoegd: of het feit dat het verzoek bij een andere rechtbank is ingediend.

B. In **artikel 4** wordt:

- in het eerste en derde lid «raad» vervangen door: raad van toezicht
- het gestelde in het tweede lid onder b vervangen door:
  - b. dat gegronde vrees bestaat, dat de verzoeker als advocaat inbreuk zal maken op de voor advocaten geldende wetten, verordeningen en besluiten of zich anderszins zal schuldig maken aan enig handelen of nalaten dat een behoorlijke advocaat niet betaamt.

C. In **artikel 5** wordt:

- in het eerste en derde lid «raad» vervangen door: raad van toezicht
- in het eerste lid, onder a, na «verzoeker» ingelast: , bij aangetekende brief
- in het tweede lid «een maand» vervangen door: dertig dagen.

D. In **artikel 6** wordt:
– in het eerste en tweede lid «raad» vervangen door: raad van toezicht
– in het eerste lid «artikel 56, zesde lid» vervangen door: artikel 56, vijfde lid en «artikel 57, tweede en zesde lid» vervangen door: artikel 57, tweede lid.

E. In **artikel 7**, onder b, wordt «raad» vervangen door: raad van toezicht.

F. In **artikel 8** wordt in het tweede en derde lid «raad» vervangen door: raad van toezicht.

G. In **artikel 9** wordt:
– in het eerste lid (tweemaal) en in het tweede, derde, vijfde en zesde lid «raad» vervangen door: raad van toezicht
– in het eerste lid «straf» vervangen door: maatregel
– in het derde lid, na «bedoeld,» ingevoegd: per aangetekende brief
– in het vierde lid «een maand» vervangen door: dertig dagen.

H. In **artikel 12** wordt:
– in vierde lid «zijn woonplaats buiten het Rijk vestigt» vervangen door: zijn kantoor buiten Nederland wenst te vestigen
– in het vierde en vijfde lid «raad» vervangen door: raad van toezicht.

I. In **artikel 13** wordt in het derde lid «een maand» vervangen door: dertig dagen.

J. In **artikel 16** wordt:
– in het tweede lid tweemaal «raad» vervangen door: raad van discipline en «laatste» vervangen door: tiende
– in het derde en vijfde lid «secretaris van de raad» vervangen door: griffier van de raad van discipline
– in het derde lid «aan de advocaat en aan de deken der Nederlandse orde van advocaten» vervangen door: bij aangetekende brief aan de advocaat, aan de deken van de orde in het betrokken arrondissement en aan de deken van de Nederlandse orde van advocaten
– in het vierde lid «een maand» vervangen door: dertig dagen.

K.a. In **artikel 16c** wordt het woord «lid» vervangen door: artikel

b. In **artikel 16f** worden de woorden «het vorig artikel» vervangen door: artikel 16d.

L. In **artikel 17**, eerste lid, derde volzin, worden de woorden: «het vijfde hoofdstuk der» vervangen door: artikel 134 van de

M. In **artikel 19** wordt in het vierde lid «in buitengewone vergadering» vervangen door: zo spoedig mogelijk, zo nodig in een buitengewone vergadering.

N. In **artikel 20** worden in het tweede lid de woorden: «vier voor orden, bestaande uit 301 of meer advocaten» vervangen door:
vier voor orden, bestaande uit 301–450 advocaten,
vijf voor orden, bestaande uit 451–600 advocaten,
zes voor orden, bestaande uit 601–750 advocaten,
zeven voor orden, bestaande uit meer dan 750 advocaten.

O. In **artikel 22** wordt:
– in het eerste lid de woorden «Aan het hoofd van de orde van het arrondissement staat een raad van toezicht, in deze wet genoemd: raad» vervangen door: De orde in het arrondissement wordt bestuurd door een raad van toezicht

- in het tweede lid (eenmaal), derde lid (viermaal) en vierde lid (driemaal) «raad» vervangen door: raad van toezicht
- in het tweede lid tussen «worden» en «gekozen» ingevoegd: uit de leden der orde.

P. In **artikel 23** wordt in het eerste en tweede lid «raad» vervangen door: raad van toezicht.

Q. **Artikel 24** wordt vervangen door:

1. Als leden van de algemene raad, van het college van afgevaardigden en van de raden van toezicht zijn slechts verkiesbaar advocaten die de ouderdom van zeventig jaren nog niet hebben bereikt. Na het bereiken van die leeftijd treden zij af met ingang van de eerstvolgende maand.

2. Bij huishoudelijk reglement van de orde in het arrondissement kan worden bepaald dat als lid van de raad van toezicht van die orde slechts advocaten verkiesbaar zijn, die tenminste gedurende een bepaalde tijd, drie jaren niet te boven gaande, als zodanig zijn ingeschreven.

R. **Artikel 26** wordt gelezen: De algemene raad en de raden van toezicht bevorderen een behoorlijke uitoefening der praktijk en zijn bevoegd tot het nemen van alle maatregelen, die daartoe kunnen bijdragen. Zij komen op voor de rechten en belangen en zien toe op de naleving van de plichten van de advocaten als zodanig en vervullen de taken die hun bij verordeningen zijn opgedragen.

S. In **artikel 28** wordt:

- in het eerste lid geschrapt «en de eer en de stand van advocaten»
- de eerste zin van het tweede lid gelezen: Voorstellen van verordeningen worden aan het college van afgevaardigden gedaan door de algemene raad of door ten minste vijf afgevaardigden
- in het tweede lid «raden» vervangen door: raden van toezicht.

T. In **artikel 30** wordt in het eerste lid «de wetten» vervangen door: het recht.

U. In **artikel 31** wordt «raden» vervangen door: raden van toezicht.

V. **Artikel 32** wordt als volgt gewijzigd:

- in het eerste en derde lid wordt «raden» vervangen door: raden van toezicht
- in het tweede lid wordt «stemgerechtigde advocaten» vervangen door: leden
- in het derde lid wordt «raden» vervangen door: raden van toezicht
- toegevoegd wordt een vierde lid, luidende:
4. Jaarlijks wordt door de algemene raad en de raden van toezicht een verslag betreffende het afgelopen jaar uitgebracht en in de vergadering van het college van afgevaardigden, onderscheidenlijk van de orde, ter bespreking gesteld.

W. In **artikel 35** wordt:

- in het eerste lid geschrapt «en de handhaving van de eer van de stand der advocaten»
- in het tweede lid «raad» vervangen door: raad van toezicht.

X. In **artikel 36** wordt «raden» vervangen door: raden van toezicht.

Y. In **artikel 37** wordt «raad» vervangen door: raad van toezicht.

Z. In **artikel 38** wordt in het tweede lid «raad» vervangen door: raad van toezicht.

AA. **Artikel 40**, eerste lid, wordt gelezen:

1. In de vergadering der orde in het arrondissement zijn alle leden stemgerechtigd.

BB. De artikelen 46, 46a en 47 worden vervangen door de volgende artikelen:

Artikel 46

De advocaten zijn aan tuchtrechtspraak onderworpen ter zake van enig handelen of nalaten in strijd met de zorg die zij als advocaat behoren te betrachten ten opzichte van degenen wier belangen zij als zodanig behartigen of behoren te behartigen, ter zake van inbreuken op de verordeningen van de Nederlandse orde en ter zake van enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt. Deze tuchtrechtspraak wordt uitgeoefend in eerste aanleg door de raden van discipline en in hoger beroep, tevens in hoogste ressort, door het hof van discipline.

Artikel 46a

1. In het rechtsgebied van elk gerechtshof is een raad van discipline, wiens rechtsgebied samenvalt met dat van het gerechtshof en die de tuchtrechtspraak in eerste aanleg uitoefent met betrekking tot de advocaten, ingeschreven bij de arrondissementsrechtbanken in dat gebied.

2. De raden van discipline zijn gevestigd in de vestigingsplaatsen van de gerechtshoven. Zij kunnen ook buiten de vestigingsplaats zitting houden.

3. Met betrekking tot de leden-advocaten van de raden van discipline wordt de tuchtrechtspraak in eerste aanleg uitgeoefend door een door het hof van discipline naar aanleiding van een ingekomen klacht ambtshalve aan te wijzen andere raad van discipline. Van een zodanige verwijzing geeft de voorzitter van het hof van discipline kennis aan de aangewezen raad van discipline alsmede aan de deken die de klacht ter kennis heeft gebracht van het hof van discipline en aan de klager.

Artikel 46b

1. Elke raad van discipline bestaat uit een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en acht leden-advocaten.

2. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter worden door Onze Minister van Justitie voor de tijd van vier jaren benoemd uit leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast.

3. De leden kunnen alleen zijn advocaten, die zijn ingeschreven bij een rechtbank binnen het rechtsgebied van de betrokken raad, die langer dan vijf jaar in Nederland zijn ingeschreven.

4. De leden worden door het college van afgevaardigden in de in artikel 19, eerste lid, bedoelde vergadering gekozen uit voordrachten van de raden van toezicht, voor de tijd van ten hoogste vier jaren. Elke raad van toezicht zal voor elke vacature in de raad van discipline voor zijn rechtsgebied bij het college van afgevaardigden een voordracht indienen, waarop twee kandidaten worden voorgedragen. De verkiezing geschiedt met inachtneming van het streven naar een regionaal verantwoorde samenstelling van de raden van discipline.

5. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter treden tegelijk af. Zij zijn eenmaal terstond herbenoembaar.

6. Van de leden treedt volgens een door de betrokken raad van discipline vast te stellen rooster jaarlijks een vierde deel af.

7. De voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter en de leden treden in ieder geval af met ingang van de eerstvolgende maand na die waarin zij de leeftijd van zeventig jaren hebben bereikt.

8. Indien de zetel van voorzitter of plaatsvervangend voorzitter tussentijds vacant raakt, voorziet Onze Minister van Justitie zo spoedig mogelijk in de vacature.

9. In vacatures, die tussentijds ontstaan, voorziet het college van afgevaardigden zo spoedig mogelijk, zo nodig in een buitengewone vergadering.

Het is daarbij niet aan een voordracht gebonden.

10. Zij die benoemd zijn ter vervulling van een tussentijds opgevallende plaats treden af op het tijdstip, waarop degenen in wier plaats zij zijn benoemd hadden moeten aftreden.

11. De voorzitter, de plaatsvervangende voorzitter en de leden blijven na het verstrijken van hun ambtstermijn in functie, totdat de door hun aftreden vacante plaats weer is vervuld. Zij blijven na hun aftreden, ook nadat in de door hen opengelaten plaatsen is voorzien, bevoegd om deel te nemen aan de verdere behandeling van en de beslissing over klachten, aan de behandeling waarvan zij voor hun aftreden reeds hebben deelgenomen.

12. Het lidmaatschap van een raad van discipline is niet verenigbaar met het lidmaatschap van de algemene raad of van het hof van discipline en met de functie van deken.

13. Tussen de voorzitter, plaatsvervangende voorzitter en de leden van een raad van discipline mag niet bestaan de verhouding van echtgenoten, bloed- of aanverwanten tot de derde graad ingesloten, een maatschap of ander duurzaam samenwerkingsverband tot het uitoefenen van het beroep van advocaat of de verhouding van werkgever tot werknemer.

14. Het in de artikelen 11, aanhef en onder a tot en met c, 12, eerste lid, 13, eerste tot en met het vierde lid, 13a en 13b, eerste lid, en 14a tot en met 14e van de Wet op de rechterlijke organisatie bepaalde is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de voorzitter, plaatsvervangende voorzitter en de leden van de raad van discipline, met dien verstande dat de Hoge Raad de voorzitter van de raad van discipline in de gelegenheid stelt mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken en van zijn gevoelen omtrent een aanhangige klacht als bedoeld in artikel 14a van de genoemde wet te doen blijken, indien de klacht is gericht tegen een dergenen die naast hem deel uitmaken van de raad van discipline.

15. De leden van de raad van discipline kunnen worden ontslagen op de gronden aangegeven in de artikelen 11, aanhef en onder a tot en met c, en 12, eerste lid van de Wet op de rechterlijke organisatie. Daarnaast vervalt het lidmaatschap van de leden van rechtswege zodra zij opgehouden hebben advocaat te zijn.

16. De raad van discipline benoemt en ontslaat zijn griffier en voorziet in diens vervanging bij verhindering of afwezigheid. Slechts advocaten die zijn ingeschreven bij een rechtbank binnen het rechtsgebied van de betrokken raad zijn als zodanig benoembaar.

Artikel 46c

1. Klachten tegen advocaten worden schriftelijk ingediend bij de deken van de orde waartoe zij behoren. Indien de klager daarom verzoekt, is de deken hem behulpzaam bij het op schrift stellen van de klacht. Indien een ingediende klacht verduidelijking behoeft, is de deken de klager daarbij op diens verzoek behulpzaam.

2. De deken stelt een onderzoek in naar elke bij hem ingediende klacht.

3. De deken is bevoegd een bij hem ingediende klacht te verwijzen naar een lid van de raad van toezicht, ten einde haar te onderzoeken en af te handelen op de wijze als in dit artikel en de artikelen 46d en 46e omschreven.

4. Klachten tegen een deken van een orde worden ingediend bij, of terstond doorgezonden aan de voorzitter van de raad van discipline. Deze verwijst de zaak naar een deken van een andere orde in zijn ressort, ten einde haar te onderzoeken en af te handelen op een wijze als in dit artikel en de artikelen 46d en 46e omschreven.

5. De raad van toezicht draagt zorg voor voldoende bekendmaking in het arrondissement van de plaats en de tijd waarop de deken, of, bij zijn ontstentenis of verhindering, zijn plaatsvervanger, zitting houdt.

Artikel 46d

1. De deken tracht steeds de klachten in der minne te schikken, tenzij deze overeenkomstig artikel 46e onmiddellijk aan de raad van discipline ter kennis wordt gebracht.

2. Indien een minnelijke schikking mogelijk blijkt, wordt deze op schrift gesteld en door de klager, de advocaat tegen wie de klacht is ingediend en de deken ondertekend. Door een aldus vastgestelde minnelijke schikking vervalt de bevoegdheid van de klager om de ter kennisbrenging van de klacht aan de raad van discipline te verlangen.

3. Is drie maanden na de indiening van de klacht geen minnelijke schikking bereikt, dan kan de klager de deken verzoeken de klacht ter kennis van de raad van discipline te brengen. Overigens brengt de deken de klacht steeds ter kennis van de raad van discipline, indien aannemelijk is dat daarvoor geen oplossing in der minne kan worden bereikt.

4. De klacht wordt schriftelijk ter kennis van de raad van discipline gebracht. De deken stelt daarvan steeds de advocaat tegen wie de klacht is gericht en de klager schriftelijk op de hoogte. Indien hij op grond van zijn onderzoek van oordeel is dat de klacht kennelijk ongegrond of van onvoldoende gewicht is, deelt hij dat met redenen omkleed bij de ter kennisbrenging van de klacht aan de klager, aan de advocaat tegen wie de klacht is gericht en aan de raad van discipline mee.

Artikel 46e

1. Indien de klager daarom bij indiening van de klacht verzoekt, brengt de deken deze onmiddellijk ter kennis van de raad van discipline.

2. Indien naar zijn oordeel de inhoud van de klacht een minnelijke schikking ongewenst of onmogelijk maakt, brengt de deken de klacht ambtshalve onmiddellijk ter kennis van de raad van discipline.

3. Artikel 46d, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 46f

1. Indien de deken buiten het geval van een klacht op de hoogte is gebracht van bezwaren tegen een advocaat, kan hij deze ter kennis van de raad van discipline brengen. Hij stelt daarvan de advocaat tegen wie de bezwaren zijn gerezen schriftelijk op de hoogte.

2. Artikel 46d, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 46g

1. De voorzitter van de raad van discipline kan kennelijk niet-ontvankelijke en kennelijk ongegronde klachten, alsmede klachten die naar zijn oordeel van onvoldoende gewicht zijn, binnen dertig dagen nadat zij ter kennis van de raad zijn gebracht, bij met redenen omklede beslissing schriftelijk afwijzen.

2. Van de beslissing zendt de griffier onverwijld een afschrift aan de deken, de klager en aan de advocaat tegen wie de klacht is ingediend.

3. De voorzitter kan zich bij de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid door de plaatsvervangend voorzitter doen vervangen.

Artikel 46h

1. Tegen de beslissing, in het vorige artikel bedoeld, kunnen de klager en de deken binnen veertien dagen na de verzending van het afschrift van de beslissing, schriftelijk verzet doen bij de raad van discipline.

2. Ten gevolge van dat verzet vervalt de beslissing, tenzij de raad van discipline het verzet niet-ontvankelijk of ongegrond verklaart.

3. Is de raad van discipline van oordeel dat de klacht kennelijk niet-ontvankelijk, kennelijk ongegrond, of van onvoldoende gewicht is, dan kan hij zonder nader onderzoek het verzet ongegrond verklaren, echter niet dan na de klager, de deken en de advocaat tegen wie de klacht is gericht, in de gelegenheid te hebben gesteld te worden gehoord.

4. De beslissing tot niet-ontvankelijk- of ongegrondverklaring is met redenen omkleed. Daartegen staat geen rechtsmiddel open. Artikel 46g, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 47

1. Aan de behandeling en de beslissing van tuchtzaken wordt op straffe van nietigheid deelgenomen door vijf leden van de raad van discipline, onder wie de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter.

2. De leden van de raad van discipline kunnen zich verschonen en kunnen worden gewraakt indien er te hunnen aanzien feiten en omstandigheden bestaan, waardoor in het algemeen de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden. De bepalingen van de artikelen 512 tot en met 524 van het Wetboek van Strafvordering zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat de aanwijzing, bedoeld in artikel 522 van dat Wetboek, geschiedt door het hof van discipline.

3. Een lid van de raad van discipline mag op straffe van nietigheid niet deelnemen aan de behandeling van een zaak, waarin hij als deken of lid van een raad van toezicht het in artikel 46c, tweede lid, bedoelde onderzoek heeft verricht.

CC. **Artikel 48** wordt als volgt gelezen:

1. De beslissingen van de raad van discipline over de voorgelegde klachten zijn met redenen omkleed en worden in het openbaar uitgesproken, alles op straffe van nietigheid.

2. De raad kan, indien hij oordeelt dat het tegen de betrokken advocaat gerezen bezwaar gegrond is een der volgende maatregelen opleggen:

a. enkele waarschuwing;

b. berisping;

c. schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van ten hoogste een jaar;

d. schrapping van het tableau.

3. Indien enig door artikel 46 beschermd belang dat vordert kan de raad van discipline bij de beslissing houdende oplegging van een der laatstgenoemde drie maatregelen besluiten tot openbaarmaking van de opgelegde maatregel, al dan niet met de gronden waarop zij berust, op de door hem te bepalen wijze.

4. Tot de tenuitvoerlegging van maatregelen overeenkomstig dit artikel opgelegd wordt eerst overgegaan zodra zij in kracht van gewijsde zijn gegaan.

5. Schorsing in de uitoefening van de praktijk brengt mede verlies van de betrekkingen, waarbij de hoedanigheid van advocaat vereiste voor verkiesbaarheid of benoembaarheid is.

6. De raad spreekt, indien de klager daarom verzoekt, in zijn beslissing steeds met redenen omkleed uit of de advocaat tegen wie de klacht is ingediend, jegens hem de zorgvuldigheid heeft betracht die bij een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt. De raad kan een dergelijke uitspraak, indien hij daartoe voldoende grond aanwezig acht, ook ambtshalve doen.

DD. Na artikel 48 worden de volgende artikelen ingelast:

Artikel 48a

1. Bij de oplegging van de maatregel van schorsing in de uitoefening van de praktijk kan de raad van discipline daarbij zowel ten aanzien van deze maatregel als ten aanzien van de openbaarmaking daarvan en van het verbod om de titel van advocaat te voeren bepalen dat deze maatregel geheel of voor een door de raad van discipline te bepalen gedeelte niet zal worden ten uitvoer gelegd tenzij de raad van discipline later anders mocht bepalen op grond dat de betrokken advocaat zich vóór het einde van een in de beslissing aan te geven proeftijd aan een in artikel 46 bedoelde gedraging heeft schuldig gemaakt, of een bijzondere voorwaarde welke in de beslissing mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd.

2. De proeftijd belooft ten hoogste twee jaren. Zij gaat in zodra de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan.

Artikel 48b

1. Bij de oplegging van de in artikel 48, tweede lid, onder a tot en met d, genoemde maatregelen kan de raad van discipline in afwijking van het bepaalde in het eerste lid van het voorgaande artikel als bijzondere voorwaarde stellen dat de betrokken advocaat de door zijn gedraging veroorzaakte schade geheel of tot een bij de beslissing te bepalen gedeelte binnen een daarbij te stellen termijn, korter dan de proeftijd, vergoedt.

2. Bovendien is de raad van discipline bevoegd bij de beslissing ook andere bijzondere voorwaarden, de praktijkbeoefening van de betrokken advocaat gedurende de proeftijd of een bij de beslissing te bepalen gedeelte daarvan betreffende, te stellen.

Artikel 48c

1. Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is belast de deken van de orde, waartoe de betrokken advocaat behoort, tenzij de raad van discipline het toezicht aan een in overleg met de deken aan te wijzen ander lid van de betrokken orde opdraagt. Indien de betrokken advocaat de deken is, wijst de raad van discipline een ander lid van de orde aan in overleg met het in artikel 23, eerste lid, bedoelde lid van de raad van toezicht.

2. De in het eerste lid van dit artikel bedoelde deken of het met toezicht belaste lid van de orde geeft, ingeval de betrokken advocaat de voorwaarden gedurende de proeftijd niet naleeft, daarvan kennis aan de raad van discipline, met zodanige vordering als hij nodig acht.

Artikel 48d

De raad van discipline die het in artikel 48a bedoelde bevel heeft gegeven, kan, hetzij op vordering van de in artikel 48c bedoelde deken of het met het toezicht belaste lid van de orde, hetzij op verzoek van de betrokken advocaat, hetzij ambtshalve, gedurende de proeftijd in de gestelde bijzondere voorwaarden wijziging brengen.

Artikel 48e

De raad van discipline, die met toepassing van artikel 48a heeft bepaald dat de opgelegde maatregel voor een door hem te bepalen gedeelte niet zal worden tenuitvoergelegd, kan hetzij op vordering van de betrokken deken of het met het toezicht belaste lid van de orde, hetzij ambtshalve, last geven dat alsnog tot tenuitvoerlegging zal worden overgegaan. Een zodanige last kan niet meer worden gegeven wanneer sedert het einde van de proeftijd drie maanden verstreken zijn.

Artikel 48f

Een beslissing als bedoeld in de artikelen 48d en 48e wordt niet gegeven dan na verhoor, althans behoorlijke oproeping van de betrokken advocaat en, in het geval de beslissing de bijzondere voorwaarde tot gehele of gedeeltelijke schadevergoeding betreft en deze daarbij belanghebbende is, de klager. Voor het verhoor wordt tevens opgeroepen de in het eerste lid van artikel 48c bedoelde toezichthouder. Op het verhoor en de beslissing zijn de bepalingen van de artikelen 49, tweede tot en met het laatste lid, en 50 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 48g

Een beslissing als bedoeld in de artikelen 48d en 48e is niet aan enig rechtsmiddel onderworpen.

Artikel 48h

1. Indien de deken door wiens tussenkomst de klacht aanhangig is gemaakt verzoekt de behandeling daarvan bij te wonen, stelt de raad van discipline hem daartoe steeds in de gelegenheid. De raad kan overigens de deken door wiens tussenkomst de klacht aanhangig is gemaakt uitnodigen de behandeling daarvan bij te wonen.

2. Betreft de klacht de deken van de orde, dan kan de behandeling worden bijgewoond door het in artikel 23, eerste lid, bedoelde lid van de raad van toezicht van die orde.

Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing.

EE. Artikel 49 wordt als volgt gewijzigd:

– het eerste lid en het tweede lid worden gelezen:

1. De raad van discipline neemt geen beslissing dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de advocaat tegen wie de klacht is ingediend, en van de klager.

2. De betrokken advocaat en de klager zijn bevoegd zich bij de behandeling van de klacht door een raadsman te doen bijstaan. Zij en hun raadslieden worden in de gelegenheid gesteld tijdig van de processtukken kennis te nemen. Hun wordt door de griffier van de raad van discipline tijdig medegedeeld, waar en wanneer deze gelegenheid bestaat.

– na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde tot en met het tiende lid in het vierde tot en met het elfde lid, een nieuw derde lid ingevoegd, luidende:

De raad van discipline kan weigeren bepaalde personen, die van het verlenen van rechtshulp hun beroep maken en niet zijn advocaat of procureur, als raadsman toe te laten. De behandeling van de klacht wordt in dat geval aangehouden totdat de betrokkene in de gelegenheid is geweest de geweigerde raadsman te vervangen. Hij wordt door de griffier van de aanhouding en de reden daartoe in kennis gesteld.

– in het vierde, vijfde en zesde lid wordt «raad» vervangen door: raad van discipline.

– aan het vierde lid wordt de volgende volzin toegevoegd: Het horen van getuigen en deskundigen kan ook aan één der leden van de raad van discipline worden opgedragen.

– in het achtste lid wordt tweemaal «deken» vervangen door: voorzitter, en aan dit lid wordt toegevoegd: Ingeval van toepassing van het vierde lid, tweede volzin, geschiedt de beëdiging van de getuige of deskundige door het daartoe aangewezen lid van de raad van discipline.

– het elfde lid wordt gelezen:

11. De raad van discipline behandelt de klacht in een openbare zitting. De raad kan om gewichtige redenen bevelen dat de behandeling geheel of gedeeltelijk met gesloten deuren zal plaatsvinden.

FF. Artikel 50 wordt als volgt gewijzigd:

– in het eerste lid wordt de eerste volzin als volgt gelezen: De griffier van de raad van discipline zendt van de beslissingen van de raad bij aangetekende brief onverwijld afschrift:

– na het eerste lid, onder b, wordt met wijziging van de huidige letter c in d, de volgende alinea ingevoegd:

c. aan de deken van de orde waarvan de advocaat deel uitmaakt, of, indien de betrokken advocaat de deken is, aan het in artikel 23, eerste lid, bedoelde lid van de raad van toezicht en aan de deken naar wie de klacht ingevolge artikel 46c, vierde lid, is verwezen.

– in het eerste lid onder c wordt gelezen in plaats van «aanwijzing»: verwijzing, in plaats van «tweede lid van artikel 46»: het derde lid van artikel 46a, in plaats van «raad»: raad van discipline

– het tweede lid wordt gelezen: Indien werd beslist naar aanleiding van een klacht als bedoeld in artikel 46c, eerste lid, wordt ook aan de klager bij aangetekende brief een afschrift van de beslissing gezonden.

GG. Na artikel 50 wordt ingevoegd:

Artikel 50a

1. De reis- en verblijfkosten van de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter worden vergoed en komen ten laste van de staat.

2. De reis- en verblijfkosten van de leden van de raad van discipline en van de griffier worden vergoed en komen ten laste van de Nederlandse orde van advocaten.

HH. In **artikel 51** wordt:

– het eerste lid gelezen:

1. Het hof van discipline is gevestigd te Utrecht. Het bestaat uit twee kamers. Kamers kunnen ook buiten de vestigingsplaats zitting houden. Het hof bestaat uit zes door Ons benoemde leden, waaronder de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, en vier leden-advocaten, alsmede uit door Ons benoemde plaatsvervangende leden en plaatsvervangende leden-advocaten, tot het door Ons, onderscheidenlijk door het college van afgevaardigden nodig geachte aantal.

– in het tweede lid, eerste volzin, tussen «voorzitter» en «en» ingevoegd: , plaatsvervangend voorzitter

– in het vierde lid «raad» vervangen door: raad van discipline

II. In **artikel 52** wordt:

– in het eerste lid tussen «voorzitter» en «en» ingevoegd: , plaatsvervangend voorzitter

– het tweede lid gelezen:

2. Tussen de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, de leden, plaatsvervangende leden en de griffier mag geen bloed- of aanverwantschap tot en met de derde graad bestaan. Tussen de leden-advocaten en de plaatsvervangende leden-advocaten mag voorts niet bestaan een maatschap of ander duurzaam samenwerkingsverband tot het uitoefenen van het beroep van advocaat of de verhouding van werkgever tot werknemer.

JJ. In **artikel 53** wordt het vierde lid gelezen:

4. Leden van de algemene raad, van een raad van toezicht of van een raad van discipline, die tot lid of plaatsvervangend lid van het hof van discipline zijn gekozen, treden bij het aanvaarden dezer functie af als lid van de betrokken raad.

KK. **Artikel 54** wordt als volgt gewijzigd:

– in het eerste lid wordt in plaats van «a–c» gelezen: a tot en met c, in plaats van «13, leden 1–4» wordt gelezen: 13, eerste tot en met vierde lid en in plaats van «14a–14e» wordt gelezen: 14a tot en met 14e.

– het tweede lid wordt als volgt gelezen:

2. De leden-advocaten en plaatsvervangende leden-advocaten kunnen worden ontslagen op de gronden aangegeven in de artikelen 11, aanhef en onder a tot en met c, en 12, eerste lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie. Daarnaast vervalt het lidmaatschap van de leden-advocaten en de plaatsvervangende leden-advocaten van rechtswege indien zij hebben opgehouden advocaat te zijn.

LL. In **artikel 55** wordt in het eerste lid, na «raden» en in het derde lid, na «raad» ingevoegd: van discipline.

MM. In **artikel 56** wordt:

– het eerste lid gelezen:

1. Van de beslissingen van de raad van discipline kan gedurende dertig dagen na de verzending van het in artikel 50 bedoelde afschrift hoger beroep worden ingesteld bij het hof van discipline door:

a. de klager die ingevolge artikel 46c, eerste lid, de klacht die tot de beslissing heeft geleid, heeft ingediend, indien:

– daarbij de klacht geheel of ten dele ongegrond is verklaard;

– bij gegrondbevinding van de klacht, het in artikel 48, zesde lid, bedoelde verzoek wordt afgewezen;

b. de deken, welke de klacht die tot de beslissing heeft geleid, ter kennis van de raad van discipline heeft gebracht, indien de klacht geheel of ten dele ongegrond is verklaard;

c. de advocaat jegens wie de beslissing is genomen.

- in het tweede lid «raad» vervangen door: raad van discipline;
- de laatste zin van het derde lid gelezen:

De griffier geeft van de instelling van het beroep onverwijld kennis aan de raad van discipline die de beslissing in eerste aanleg heeft genomen en, voorzover het hoger beroep niet door hem is ingesteld, aan de deken van de orde waartoe de betrokken advocaat behoort, aan de betrokken advocaat en aan de klager;

- het vierde lid gelezen:

Aan de behandeling en de beslissing van beroepen door een kamer bij het hof wordt op straffe van nietigheid deelgenomen door vijf leden van het hof, onder wie de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter, alsmede door twee door Ons benoemde leden.

- in het vijfde lid «straf» vervangen door «maatregel»;
- in het zesde lid «artikelen 512-524» vervangen door «artikelen 512 tot en met 524».

NN. Na **artikel 56** worden de volgende artikelen ingelast:

Artikel 56a

1. De voorzitter van het hof van discipline kan kennelijk niet-ontvankelijke en kennelijk ongegronde beroepen, alsmede beroepen die naar zijn oordeel niet zullen leiden tot een andere beslissing dan die van de raad van discipline, binnen dertig dagen nadat zij zijn ingesteld, bij met redenen omklede beslissing afwijzen.

2. Artikel 46g, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat ook een afschrift van de beslissing wordt gezonden aan de deken van de Nederlandse orde van advocaten.

3. De voorzitter kan zich bij de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden doen vervangen door een plaatsvervangend voorzitter, lid van de rechterlijke macht.

Artikel 56b

1. Tegen de beslissing in het vorige artikel bedoeld, kunnen degene die het beroep heeft ingesteld, alsmede de deken van de Nederlandse orde van advocaten binnen veertien dagen na de verzending van het afschrift van de beslissing, schriftelijk verzet doen bij het hof van discipline.

2. Artikel 46h, tweede tot en met vierde lid, is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat van de beslissing tot niet-ontvankelijk- of ongegrondverklaring ook een afschrift aan de deken van de Nederlandse orde van advocaten wordt gezonden.

OO. In **artikel 57** wordt:

- het eerste en tweede lid gelezen:

1. Het hof van discipline beslist niet dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de klager, de betrokken advocaat en, zo dezen hoger beroep hebben ingesteld, de deken die in eerste aanleg de klacht ter kennis van de raad van discipline heeft gebracht en de deken van de Nederlandse orde van advocaten.

2. Op de behandeling in hoger beroep zijn de artikelen 48, eerste lid, en 49 van overeenkomstige toepassing.

- in het derde lid gelezen:

3. Het hof van discipline kan de deken, die de betrokken zaak heeft onderzocht of het lid van de raad van toezicht, dat hem bij de instructie van de zaak heeft vervangen, alsmede de raad van discipline die de beslissing heeft genomen, uitnodigen nadere inlichtingen te verschaffen.

- het vierde lid gelezen:

4. Het hof van discipline onderzoekt op grondslag van de beslissing van de raad van discipline. Het hof kan mede oordelen over feiten die de raad van discipline niet voor een maatregel vatbaar heeft geacht, en kan door de raad van discipline onbewezen geachte feiten onderzoeken.

– het vijfde lid gelezen:

5. Indien alleen de betrokken advocaat hoger beroep heeft ingesteld kan het hof van discipline slechts met eenparigheid van stemmen de opgelegde maatregel verzwaren. In de overige gevallen kan het hof van discipline een maatregel opleggen, een opgelegde maatregel verlichten of verzwaren, of bepalen dat er geen grond is voor het opleggen van een maatregel.

– het zesde lid geschrapt.

PP. Na **artikel 57** wordt het volgende artikel ingelast:

Artikel 57a

Indien het hof van discipline bij oplegging van de maatregel van schorsing beslist dat deze, overeenkomstig het in artikel 48a bepaalde, geheel of gedeeltelijk niet ten uitvoer zal worden gelegd, wordt de beslissing over de tenuitvoerlegging overgelaten aan de raad van discipline die in eerste aanleg over de klacht heeft geoordeeld. De artikelen 48b tot en met 48g zijn van overeenkomstige toepassing.

QQ. **Artikel 58** wordt als volgt gelezen:

De griffier van het hof van discipline zendt van de beslissing bij aange-tekende brief onverwijld afschrift:

- a. aan de betrokken advocaat;
- b. aan de deken van de Nederlandse orde van advocaten;
- c. aan de raad van discipline die de zaak in eerste aanleg heeft behandeld;
- d. aan de deken van de orde waarvan de betrokken advocaat deel uitmaakt, of, indien de betrokken advocaat de deken is, aan het lid van de raad van toezicht bedoeld in het eerste lid van artikel 23;
- e. indien de beslissing in eerste aanleg werd gegeven krachtens een verwijzing als bedoeld in het derde lid van artikel 46a, aan de voorzitter van de raad van discipline, waartoe de betrokken advocaat behoort;
- f. aan de klager, indien werd beslist naar aanleiding van een klacht in eerste aanleg als bedoeld in artikel 46c, eerste lid.

RR. In **artikel 59** wordt:

– in het eerste lid «straffen» vervangen door: maatregelen en «secretaris van de raad» vervangen door: griffier van de raad van discipline
– het tweede lid gelezen:

2. De deken van de orde, waarvan de betrokken advocaat deel uitmaakt, of in het geval vermeld in artikel 50, eerste lid, onder c, het daar bedoelde lid, draagt zorg voor de openbaarmaking, als bedoeld in artikel 48, derde lid.

– het derde lid gelezen:

3. In geval van toepassing van de artikelen 48a tot en met 48g geschieden de mededeling, bedoeld in het eerste lid, en de openbaarmaking, bedoeld in het tweede lid, niet dan nadat last tot tenuitvoerlegging van de beslissing of het betrokken deel daarvan is gegeven.

SS. In **artikel 60** wordt het derde lid gelezen:

3. De overige kosten van het hof van discipline komen ten laste van de Nederlandse orde, met dien verstande dat de kosten die voortvloeien uit beroepen bedoeld in artikel 56, eerste lid, onder a, door de staat aan de Nederlandse orde worden vergoed.

TT. In **artikel 60a** worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- onder 1. worden de woorden «artikel 46, eerste lid» vervangen door: artikel 46 en het woord «toezicht» tweemaal vervangen door: discipline
- onder 2. worden de woorden «artikel 48, eerste lid» vervangen door: artikel 48, tweede lid en het woord «straffen» door: maatregelen
- onder 3. worden de woorden «artikel 48, tweede lid, eerste zin» vervangen door: artikel 48, derde lid

UU. In **artikel 62** wordt in het eerste lid «examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht» vervangen door: examen in het Nederlands burgerlijk- en handelsrecht en strafrecht, alsmede een van de drie volgende vakken: het Nederlands staatsrecht, administratief recht of belastingrecht en in het tweede lid «raad» door: raad van toezicht.

ARTIKEL II

De onderdelen A tot en met I, L, M tot en met AA en UU, alsmede artikel 46I van onderdeel BB van artikel I treden in werking met ingang van de eerste kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst. Daarna wordt ten spoedigste overgegaan tot de benoeming van de voorzitters en plaatsvervangend voorzitters en tot de verkiezing van de leden-advocaten van de raden van discipline, en wel in een buitengewone vergadering van het college van afgevaardigden uit voordrachten van de raden van toezicht, op ieder waarvan tenminste 5 kandidaten dienen te worden voorgedragen, doch voor het overige met inachtneming van het bepaalde in artikel 46b.

De overige wijzigingen treden in werking op een door Ons te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende wijzigingen verschillend kan worden gesteld.

ARTIKEL III

Deze wet is niet van toepassing op tuchtzaken en op zaken als bedoeld in artikel 16 die bij een raad van toezicht aanhangig zijn gemaakt vóór het tijdstip waarop artikel 46 van onderdeel BB van artikel I in werking treedt.

ARTIKEL IV

De gewijzigde tekst der Advocatenwet wordt door Onze Minister van Justitie in het Staatsblad geplaatst.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 12 september 1984.

Beatrix

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Uitgegeven de *zevenentwintigste* september 1984

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

¹ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 4 februari 1981, Stb. 35.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal: Kamerstukken II: 1979/80, 1980/81, 1981/82, 1982/83, 1983/84, 16 094
Hand. II: 1983/84, blz. 3581-3593, 3652-3662, 3681-3683
Kamerstukken I: 1983/84, 16 094 (142, 142a, 142b, 142c)
Hand. I: 1983/84, blz. 1416-1422